

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15120

av Jenny Petersson och Maria Plass (M)

Fribeloppet för studiemedel

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att avskaffa fribeloppet för studiemedel.

Motivering

Ungdomsarbetslösheten och en framtida brist på kompetent arbetskraft är några av våra stora samhällsutmaningar. Alliansregeringen prioriterade att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för unga. Det är nu tydligt, med den nuvarande regeringens budget, att alliansregeringens prioritering på arbete för unga inte kommer att avspeglas under denna mandatperiod. Ett avskaffande av fribeloppet vore dock ett betydelsefullt kliv framåt, oavsett regering eller syn på arbetslinjen.

Fribeloppet innebär att studenten kan ha en viss inkomst under ett kalenderhalvår utan att dennes studiemedel minskas. Om studentens inkomst överstiger detta så kallade fribelopp reduceras studiemedlet. Fribeloppet höjdes med 30 000 kr i år och ligger nu närmare 170 000 kr. Prövningen sker halvårsvis, vilket innebär att du kan tjäna upp till 85 000 kr mellan januari och juli och 85 000 kr mellan augusti och december utan att studiemedlet sätts ner.

En student som kämpar för en bättre tillvaro genom att jobba extra och tjäna pengar och därmed får en inkomst som överstiger fribeloppsgränsen riskerar att bli återbetalningsskyldig till CSN. Studenten måste då betala tillbaka sitt studiemedel, såväl lån som bidrag.

Nu föreslås dock en ytterligare höjning av fribeloppet. Med den höjningen kan en studerande exempelvis ha månadsinkomster på 26 000 kr under två sommarmånader och 12 000 kr under årets resterande tio månader utan att studiemedlet sätts ned. Det är ett steg i rätt riktning.

Trots höjningar av gränsen och förbättrad periodisering, är grundproblematiken densamma. Studenter tvekar inför att jobba extra på helger och lov i rädsla för att bli återbetalningsskyldiga. Marginaleffekterna motverkar att fler studenter jobbar. Det finns också en risk att studenter hellre jobbar svart för att inkomsten på det sättet inte ska synliggöras, vilket då skulle kunna påverka studiemedlen. Svartjobb sätter hinder för bidragandet till den gemensamma välfärden, och måste motverkas.

Eftersom studiemedelssystemet ställer krav på studieresultat finns inget motsatsförhållande till att avskaffa fribeloppsgränsen. Den student som vill studera och därtill vill arbeta på helger och lov ska uppmuntras att göra detta – inte hindras. Bristande arbetslivserfarenhet är ett av de vanligaste skälen till att nytutexaminerade akademiker inte får jobb. Av det skälet bör all kontakt med arbetsmarknaden under studietiden uppmuntras. Det gör att studenten tidigare kan använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och samtidigt kan tjäna lite extra pengar. Även för arbetsgivarna är det en vinst i att studenter har arbetslivserfarenhet.

Sveriges nya regering bör överväga att se över hur och när fribeloppsgränsen för studenter kan avskaffas, kostnaden för detta samt vad det beräknas ge i ökade skatteintäkter genom att fler jobbar och att svarta inkomster kan komma att minska.

Jenny Petersson (M)

Maria Plass (M)